

TKI-tiekartalta toivotaan näkymää pitkäjärjenteiseen TKI-rahoituksen kasvattamiseen ja TKI-myönteisen hallinnon rakentamiseen

TKI-tiekartta -luonnoksessa on tiivistetty hyvin strategiset kehittämiskohteet neljään otsikkoon: 1) Sivistys, tutkimus ja korkeatasoinen osaaminen 2) Kumppanuudet, yhteistyö ja yhteiskunnalliset haasteet 3) Mahdollistava hallinto ja uudistuva julkinen sektori 4) Ennakoitava ja tki-toimintaan kannustava rahoitusympäristö. Näistä etenkin viimeksi mainittuun kaivataan konkretiaa. Sivistystyönantajat on mielellään mukana tiekartan jatkotyössä näitä miettimässä.

Suomen TKI-järjestelmän toimijoilla on useita vahvuuksia. Korkeakoulut toimivat kansainvälisesti vertailtuna hyvin tehokkaasti ja ne tekevät tiivistä ja monipuolista yhteistyötä ympäröivän yhteiskunnan ja työelämän kanssa. Myös korkeakoulujen keskinäinen yhteistyö on vahvistunut ja korkeakoulupohjainen yrittäjyys on edistynyt. Korkeakouluilla on vahvoja tutkimus- ja koulutusprofiileja tietyillä aloilla ja Tiedebarometrin mukaan kansalaiset luottavat tiedejärjestelmän toimijoihin ja Suomessa on tutkimusmyönteinen ilmapiiri.

Kehittämiskohteita järjestelmässä myös riittää. Rahoituspohja on korkeakouluissa valtionrahoituksen lisäksi kapea, ja erilaisiin kumppanuksiin on hyvin rajatusti tarjolla ketterää, kannustavaa rahoitusta. Myöskään rohkeisiin uusiin avauksiin ei oikein löydy instrumentteja. Yrityskentän TKI keskittyy paljolti kehittämiseen, kun uusiin innovaatioihin tulisi panostaa enemmän. Kansainvälisyys on edelleen monin paikoin ohutta, vaikka on menty ja ollaan menossa hyvään suuntaan.

Sivistys, tutkimus ja korkeatasoinen osaaminen

On hyvä, että laaja-alainen osaamistason nosto otetaan huomioon TKI-tiekarttassa. Yksi tiekartan toteuttamisen pullonkaloista on osaavien tekijöiden saanti. Jo nyt monilla toimialoilla koetaan osaajapulaa. Korkeatasoista TKI-järjestelmää ei kyetä ylläpitämään ja jatkuvasti kehittämään ilman korkeatasoisia osaajia. Keskeinen keino on houkutella aktiivisesti kansainvälistä korkeakoulutettua työvoimaa ja opiskelijoita, sekä poistaa esteitä maahantulolle ja työllistymiselle. Talent boost -toimille on annettava kaikki mahdollinen tuki. Kotoperäisessä osaamisen kasvattamisessa on hyödynnettävä parasta mahdollista ennakoitietoa koulutuksen suuntaamisessa.

Tohtorikoulutuksen kehittämistä ja tohtoreiden siirtymistä työelämään yliopistojen ulkopuolelle tulee edistää. Hyviä keinoja löytyy mm. Sivistan koostamasta [raportista](#).

Yhteistyön lisääminen ja synergioiden lisääminen eri koulutusasteiden välillä on erittäin kannatettavaa. On varmistettava, että olemassa oleva rahoitusta voidaan hyödyntää yhteistyöhön, mutta tehtäväkentän laajentaminen ilman uutta rahoitusta ei ole ratkaisu.

Kumppanuudet, yhteistyö ja yhteiskunnalliset haasteet

Kansainvälisesti houkuttelevien ja kansallista yhteistyötä uudella tavalla lisäävien TKI-kokonaisuuksien rakentamiseen on kiinnitettävä enemmän huomiota. Teemoista ja relevanteista toimijoista riippuen mukaan kannattaa kytkeä myös koulutuksen ja jatkuvan oppimisen elementtejä, mikä edistäisi yhteiskehittämisen toimintatapojen kehittymistä. Yhteiskehittämisenä tapahtuva TKI-toiminta vastaa osaltaan myös työelämän jatkuvan oppimisen tarpeisiin.

Yksi keino rakentaa houkuttelevampia kokonaisuuksia on koota julkista ohjelmallista rahoitusta koherenteimmiksi kokonaisuuksiksi sen sijaan, että samoista teemoista on erillisiä ohjelmia mm. Akatemiassa, Business Finlandissa, Strategisen tutkimuksen neuvostossa ja uudessa valtion sijoitus- ja kehitysyhtiö VAKEssa. Teemoissa on kyettävä tekemään valintoja. Uudenlaista ohjelmallisuutta olisi luonteva pilotoida ilmastoneutraaliteetin aihepiirissä.

Tutkimustulosten jatkojalostamisessa ja hyödyntämisessä esim. Business Finlandin TUTLI-rahoitus (jatkossa Research to Business -rahoitus) on ollut toimiva keino. Mahdollisen osaamiskeskuksen perustaminen on tehtävä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tarpeiden ja kokemusten pohjalta.

Avoimen tieteen, tutkimuksen, innovaatioiden ja koulutuksen tulee olla läpäisevänä periaatteena kaikissa toimissa tietosuoja-, turvallisuus ja liikesalaisuusnäkökohdat huomioiden.

Mahdollistava hallinto ja uudistuva julkinen sektori

Hallinto voi rahoituksen lisäksi rakentaa otollista toimintaympäristöä TKI-toiminnalle. TKI-myönteinen ja siltä esteitä poistava lainsäädäntö kaikilla sektoreilla on tärkeä periaate.

Valtionhallinnon budjettiluokkien tarkastelu TKI-lähtöisesti on kannatettava aloite. Myös muulla kuin suoraan TKI-toimintaan osoitetulla rahoituksella voidaan tehdä ja tukea TKI-toimintaa. TKI-myönteinen ote kaikessa budjettirahoituksessa voi parantaa rahoituksen tehokkuutta ja sillä tehtävien toimien laatua sekä edistää yleisesti valtionhallinnon uudistumista.

Ennakoitava ja tki-toimintaan kannustava rahoitusympäristö

Tämä osio on keskeinen 4 %:n TKI-investointien BKT-osuuden saavuttamiseksi. Suurimman osan uudesta rahoituksesta tulisi tulla yritysten TKI-toiminnasta niin kotimaasta kuin ulkomailta. Julkista rahoitusta on suunnattava siten, että tukee myös yksityisen rahoituksen kasvua. Tämä tarkoittaa monipuolisen, korkeatasoisen ja yhteistyökyvykkään TKI-järjestelmän tukemista. Tarvitaan maailman kärkitason tutkimusta ja tutkimusympäristöjä, ketterää yhteiskehittämistä korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja työelämän välillä, kykyä ottaa riskejä ja kykyä ottaa koko yrityskehittäjä ja yhteiskunnan eri osa-alueet mukaan TKI-toiminnan piiriin.

Korkeatasoista tutkimusta ja tutkimusympäristöjä voidaan tukea takaamalla korkeakoulujen riittävä TKI-rahoitus niin suorassa budjettirahoituksessa, infrastruktuurirahoituksella kuin kansallisella kilpaillulla tutkimusrahoituksella. EU-rahoituksen ja muun kansainvälisen tutkimusrahoituksen hyödyntämistä voi voimistaa esimerkiksi vahvistamalla ja selkeyttämällä neuvontaa rahoitusmahdollisuuksista.

Yhteiskehittämistä ja eri toimijoiden yhteistyötä ja näistä syntyvää uutta toimintaa voidaan tukea nykyistä enemmän mm. Business Finlandin rahoituksella. Lisäksi jo olemassa olevan ohjelmallisen rahoituksen paremmalla synergialla voidaan saavuttaa vahvempia verkostoja ja yhteistyötä. Esimerkiksi vahvat kansalliset verkostot ilmastoneutraaliuteen liittyvän TKI:n alalla antavat paremman mahdollisuuden kilpailla EU:n ilmastotyöhön varaamista rahoista, mikä taas vahvistaa verkostojen kansainvälistä näkyvyyttä ja houkuttelevuutta esimerkiksi kansainvälisten yritysten TKI-toimintojen kannalta.

Suomen pk-yrityskehittäjä on viime vuosina aktivoitunut EU:n tutkimusohjelmissa, silti joukossa on paljon niitä, jotka eivät ole innovaatioaktiivisia, mutta jotka hyötyisivät TKI-toiminnan kasvattamisesta. Innovaatioaktiivisuus vahvistaisi pk-yritysten kilpailukykyä ja

työllistämismahdollisuuksia. Riittävän yksinkertainen TKI-verovähennyskannustin voisi olla yksi väline lisätä pk-yritysten innovaatiotoimintaa. Myös muita keinoja tulee tarkastella. Esimerkiksi yhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa pitää sisällään mahdollisuuksia, mutta toiminnalle on tällä hetkellä vaikea löytää rahoitusta.

Lisätietoja: Johtava elinkeinopoliittinen asiantuntija Heikki Holopainen, puh. 0400639331